ЯК ПРАЦЮВАТИ З РОСЛИННИМИ РЕШТКАМИ В ПОСУШЛИВИХ РЕГІОНАХ?

Сергій ГАВРИЛОВ, канд. с.-г. наук
агроном-дослідник

Рослинні рештки, що надходять в ґрунт, відіграють значну роль у відтворенні його родючості. Вони поповнюють запаси органічної речовини і дають мікроорганізмам енергію для життєдіяльності. За участі мікроорганізмів частина рослинної маси поступово перетворюється на гумус, а частина – мінералізується, з вивільненням елементів живлення, покращуючи тим самим агрохімічні показники ґрунту. Кількість пожнивних решток варіює в широких межах і визначається видом сільськогосподарської культури та її врожайністю.

ЩО ВПЛИВАЄ НА РОЗКЛАДАННЯ РЕШТОК?

На процеси розкладання післяжнивних залишків істотно впливають такі фактори:

- **Абіотичні**: температура, вологість, кислотність (pH) та аерація ґрунту;
- **Біотичні**: співвідношення еколого-трофічних груп мікроорганізмів у грунті;
- **Антропогенні**: способи зароблляння рослинних решток, внесення деструкторів, добрив та ін.

Ґрунтові і, особливо, кліматичні умови значною мірою пов'язані з усіма вищенаведеними чинниками. Так, наприклад, за посушливих умов є певні тонкощі в управлінні рослинними рештками, які слід враховувати.

1. СПОСІБ ЗАРОБКИ ПОЖНИВНИХ РЕШТОК У ҐРУНТ

Дослідження науковців Інституту зрошуваного землеробства НААН свідчать, що заорювання пожнивних решток забезпечує найвищу інтенсивність деструкції (26,9 %), оскільки ця органічна маса попадає в шари з різним рівнем вологості та мікробіологічної активності.

За безполицевого обробітку, що позиціонується як вологозберігаючий і поширений на Півдні, інтенсивність деструкції була дещо нижчою і склала за глибокого такого обробітку – 24,6 %, а за мілкого – 21,0 %.

2. ВИКОРИСТАННЯ ДЕСТРУКТОРА ЕКОСТЕРН®

У дослідженнях науковців Інституту зрошуваного землеробства НААН, **інтенсивність деструкції соломи пшениці озимої за використання деструктора Екостерн®** зростала, залежно від способу основного обробітку, в 2,3-2,5 раза порівняно до контролю без деструктора. За внесення деструктора під оранку інтенсивність розкладу соломи склала 66,2 % проти 26,9 % на контролі, під глибокий безполицевий обробіток ґрунту відповідно 55,7 і 24,6 %, а під мілкий безполицевий обробіток – 47,4 та 21,0 %.

Використання деструктора **Екостерн®** позитивно впливає і на мікробний ценоз і його активність у ґрунті. Так, за даними науковців Інституту рису НААН та УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого, **застосування біодеструктора Екостерн® знижує на 10-40 % кількість патогенних мікроорганізмів**, які формують інфекційний фон ґрунту. Завдяки використанню деструктора підвищується кількість сапротрофних ґрунтових грибів із родів *Penicillium* і *Trichoderma*, які **сприяють оздоровленню ґрунту та покращують його екологічний стан**. Тому використання біодеструктора **Екостерн®** є дуже актуальним на Півдні України в умовах недостатнього зволоження.

ЯК ПРОВОДИТИ ОБРОБКУ З МАКСИМАЛЬНИМ ЕФЕКТОМ?

Для досягнення найбільшої ефективності деструкції пожнивних решток завдяки використанню біодеструктора **Екостерн®** потрібно:

- провести ретельне подрібнення рослинних решток. Чим меншими будуть рештки рослинного матеріалу, тим інтенсивніше проходитиме деструкція;
- якомога рівномірніше розподілити рослинні рештки на поверхні поля;
- рано-вранці або краще ввечері чи у похмуру погоду на незароблені рослинні рештки нанести біодеструктор **Екостерн®** з розрахунку 1,5-2 л/га залежно від виду та кількості пожнивних решток;
- для кращого розкладання рослинних решток до робочого розчину препарату додати 10-30 кг/га аміачної селітри або КАС;
- провести зароблляння рослинних решток в день внесення біодеструктора **Екостерн®** шляхом оранки (сприяє кращій деструкції), глибокого або мілкого безполицевого обробітку ґрунту.

Посів озимих культур (ріпаку, пшениці, ячменю) можна проводити відразу після внесення деструктора, оскільки мікроорганізми, які входять до складу препарату, не чинять негативного впливу на насіння.